

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ
ของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร

**Factor Related to Health Status and Health Enhancing Behaviors of Professional Nurses
in Community Hospitals in Chumphon Province**

ฐิติพร ชนมน์ส

Thitiporn Chonmanat

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสาธารณสุขศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

Master of Science Thesis in Public Health

Phetchaburi Rajabhat University

2555

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี

ชื่อวิทยานิพนธ์ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ผู้วิจัย นางสาวจิตติพร ชนมน์ส สาขาวิชา สาธารณสุขศาสตร์ พ.ศ.2555
อาจารย์ที่ปรึกษา ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยภาวะสุขภาพการสร้างเสริมสุขภาพของ
พยาบาลวิชาชีพ 2) ศึกษาพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ และ 3) ศึกษา
ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ
โรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ พยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาล
ชุมชน จังหวัดชุมพร จำนวน 180 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้
ในวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วน
เบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยภาวะสุขภาพการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชน
ในจังหวัดชุมพร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วย รองลงมาคือ
ภาวะสุขภาพในอนาคต และความต้านทานโรค
2. พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชุมพร
โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการจัดการกับความเครียด รองลงมาคือ
ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม และด้านการรับประทานอาหาร
3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ
พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร โดยรวมมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอยู่ใน
ระดับสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อค้นพบจากการวิจัย คือ ผู้บริหารควรมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้พยาบาลมีความเข้าใจ
อย่างถูกต้องในปัจจัยความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วย ภาวะสุขภาพในอนาคต และความต้านทานโรค
ส่วนพยาบาลวิชาชีพเอง ควรสร้างความตระหนักและให้ความสำคัญของปัจจัยภาวะสุขภาพตนเอง

Thesis Title: Factor Related to Health Status and Health Enhancing Behaviors of Professional Nurses in Community Hospitals in Chumphon Province **Researcher:** Miss Thitiporn Chonmanat **Major:** Public Health Science **Year:** 2012 **Advisor:** Dr.Sringamlak Chomthong

Abstract

This research aimed at: 1) studying the health status of professional nurses, 2) investigating the health enhancing behaviors of professional nurses, and 3) examining the relationship between the health status and health enhancing behaviors of professional nurses in community hospitals, Chumphon Province. The 180 professional nurses were selected by using a stratified random sampling and simple random sampling from the community hospital in Chumphon Province. The tool for collecting data was the questionnaires. The data were statistically analyzed to get the frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Product Moment Correlation Coefficient.

The research results were:

1. The health status of professional nurses at the community hospitals in Chumphon Province was overall at a moderate level. The aspects of health status, ranked in descending order of their mean scores, were knowledge about illness, future health status, and disease resistance, respectively.
2. The health enhancing behaviors of professional nurses at the community hospitals in Chumphon Province were overall at a high level. The aspects of health enhancing behaviors, ranked in descending order of their mean scores, were tension management, environmental management, and food eating behavior, respectively.
3. There was positive relationship at a high level with statistical significance at 0.05 level between the health status and health enhancing behaviors of professional nurses at the community hospitals in Chumphon Province.

The research finding was that the administrators should promote and support professional nurses had got knowledge about illness, health anxiety and attention, and professional nurses should be able to create awareness and make the importance of their own health status factors.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดีเพราะได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก ดร.ศรีงามลักษณ์ คำทอง อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ดร.บุญสนอง ช่วยแก้ว ประธานกรรมการสอบ ดร.ชัชช กิ่งนอบล กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคอยแนะนำ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะในการจัดทำ วิทยานิพนธ์

ขอขอบพระคุณนายแพทย์อนุ ทองแดง ผู้อำนวยการโรงพยาบาลปากน้ำชุมพร นายแพทย์แสนพล เดี่ยวทิพย์สุคนธ์ นายแพทย์ชำนาญการโรงพยาบาลทุ่งตะโก นางกอบพร แทนม้วน พยาบาลวิชาชีพชำนาญการโรงพยาบาลทุ่งตะโก นางสาวจีราพร ทองดี อาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสราญบุรีธานี และนางสาวธัญญาลักษณ์ แสนสุข พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ โรงพยาบาลสวี่ ที่กรุณาสละเวลา อันมีค่าให้คำปรึกษาแนะนำ ในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทำให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงพยาบาล และพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชุมพร ที่กรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอย่างสูงต่อบิดา มารดา ญาติทุกคนในครอบครัว ครู อาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่คอยให้ความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และให้การสนับสนุนด้านการศึกษากับผู้วิจัย มาโดยตลอด และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจในการศึกษาค้นคว้าวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จลุล่วงด้วยความภาคภูมิใจ

ฐิติพร ชนมน์ส

มกราคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	(3)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	(4)
กิตติกรรมประกาศ.....	(5)
สารบัญ.....	(6)
สารบัญตาราง.....	(8)
สารบัญภาพประกอบ.....	(10)
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
คำนิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ของการวิจัย.....	9
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ.....	10
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพ.....	15
แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความเชื่อด้านสุขภาพ.....	22
ความสัมพันธ์ระหว่างการสร้างเสริมสุขภาพกับการพยาบาล.....	28
ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดชุมพร.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	32
สรุปเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	37
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	41
เครื่องมือในการวิจัย.....	42
การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	43

การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
4 ผลการวิจัย.....	47
ตอนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล.....	47
ตอนที่ 2 ข้อมูลด้านสุขภาพและการมีโรคประจำตัว.....	50
ตอนที่ 3 ข้อมูลปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร.....	52
ตอนที่ 4 ข้อมูลพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาล ชุมชนในจังหวัดชุมพร.....	59
ตอนที่ 5 การทดสอบสมมติฐาน.....	65
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	68
สรุปผลการวิจัย.....	68
การอภิปรายผล.....	70
ข้อเสนอแนะ.....	76
บรรณานุกรม.....	78
ภาคผนวก.....	81
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	82
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย.....	84
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	91
ภาคผนวก ง ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	99
ประวัติผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง..... 42
3.2	ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับภาวะสุขภาพและพฤติกรรม การสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร..... 44
4.1	จำนวนและร้อยละข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล..... 47
4.2	จำนวนและร้อยละ ข้อมูลด้านสุขภาพและการมีโรคประจำตัว..... 50
4.3	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน..... 52
4.4	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านภาวะสุขภาพในอดีต..... 53
4.5	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านภาวะสุขภาพในปัจจุบัน..... 54
4.6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านภาวะสุขภาพในอนาคต..... 55
4.7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านความต้านทานโรค..... 56
4.8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านความวิตกกังวลและความสนใจ ต่อสุขภาพ..... 57
4.9	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับการรับรู้ปัจจัยภาวะสุขภาพของพยาบาล วิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับการเจ็บป่วย..... 58
4.10	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร จำแนกเป็นรายด้านและรวมทุกด้าน.. 59
4.11	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านการบริโภคอาหาร..... 60
4.12	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านการออกกำลังกายและการพักผ่อน 61

4.13	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านการตรวจรักษาสุขภาพ.....	62
4.14	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านการจัดการกับความเครียด.....	63
4.15	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของ พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชน ในจังหวัดชุมพร ด้านการจัดการสิ่งแวดล้อม.....	64
4.16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สันของปัจจัยภาวะสุขภาพกับพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริม สุขภาพของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลชุมชนในจังหวัดชุมพร.....	65

สารบัญภาพประกอบ

ภาพที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
2.1 แบบจำลองการส่งเสริมสุขภาพของเพนเดอร์.....	25
2.2 แบบจำลองการสร้างเสริมสุขภาพฉบับปรับปรุง.....	27